

ŚWIĘTO KONSTYTUCJI 3-GO MAJA

Jest to Święto Konstytucji już od 1791 roku.

Po zmianie ustroju, od kwietnia 1990 roku, święto 3 Maja jest świętem narodowym.

Nie zawsze jednak można je było obchodzić. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości, w 1918 r. Sejm przywrócił to święto. Władze zakazywały obchodzenia Święta Konstytucji także od 1944 do 1990 r. 2 maja obywatele musieli zdejmować flagi, tak aby 3 maja nie było ich widać.

OBCHODY ŚWIĘTA DZIŚ

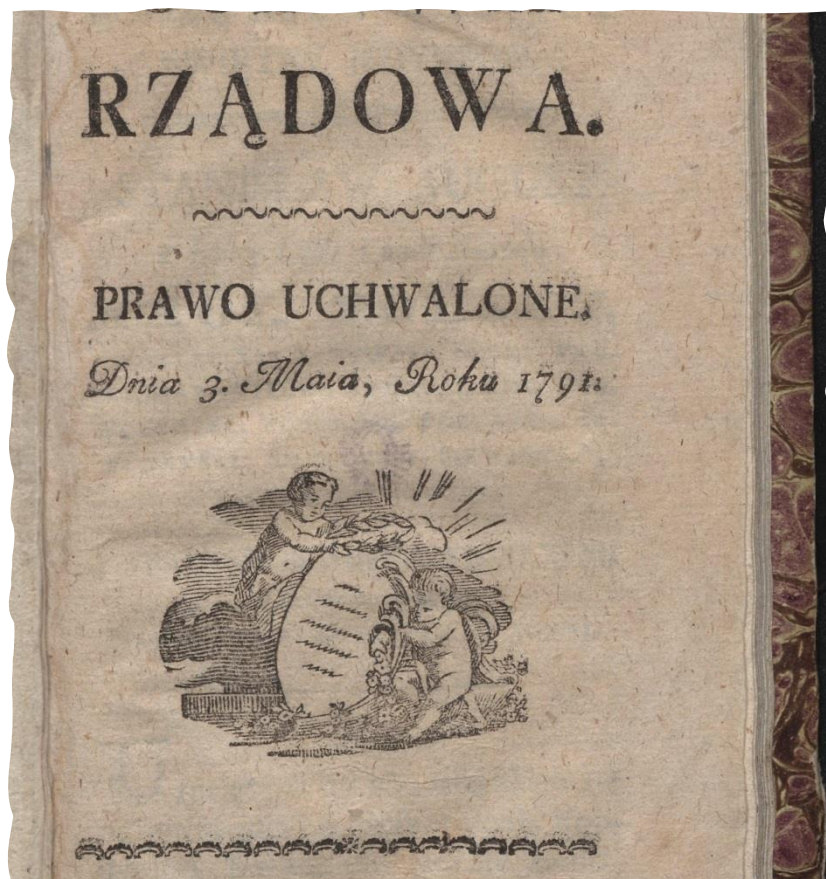
W tym roku obchodzimy **230. rocznicę** uchwalenia Konstytucji 3 Maja - pierwszej w Europie i drugiej na świecie spisanej ustawy zasadniczej, regulującej organizację władz państwowych oraz prawa i obowiązki obywateli. Ze względu na obecną sytuację i związane z nią obostrzenia tegoroczne obchody święta Konstytucji 3 Maja oraz Dnia Flagi Rzeczypospolitej Polskiej będą skoncentrowane na wydarzeniach dostępnych w przestrzeni cyfrowej.

Rozbiory Polski – to okresy w dziejach Polski oraz Litwy obejmujące lata 1772–1795, kiedy to Rzeczpospolita Obojga Narodów za sprawą Rosji, Prus i Austrii dokonała cesji części swojego terytorium, w wyniku przegranej wojny, czy też pod groźbą ataku zbrojnego.

- Pierwszy rozbiór Polski w 1772 roku (*Rosja, Prusy, Austria*)
- Drugi rozbiór Polski w 1793 roku (*Rosja, Prusy*)
- Trzeci rozbiór Polski w 1795 roku (*Rosja, Prusy, Austria*)

KONSTYTUCJA 3-GO MAJA

- *Uznawana za pierwszą w Europie i drugą na świecie nowoczesną konstytucję*
- Uchwalona **3 maja 1791** roku na *Sejmie Czteroletnim* ustawa regulująca ustrój prawny Rzeczypospolitej Obojga Narodów była pierwszą w Europie i drugą na świecie nowoczesną konstytucją. Wprowadzała w Rzeczypospolitej ustrój monarchii konstytucyjnej – zachowywała stanową strukturę społeczeństwa, ale otwierała perspektywy dalszych przekształceń systemu państwowego. Na jej podstawie przyjęto monteskiuszowski podział władz na prawodawczą, wykonawczą i sądowniczą, a także zniesiono m.in. liberum veto, konfederacje i wolną elekcję. Choć Konstytucja 3 maja obowiązywała jedynie przez *14 miesięcy*, była wielkim osiągnięciem narodu polskiego chcącego zachować niezależność państwową oraz zapewnić możliwość rozwoju gospodarczego i politycznego kraju.

JEJ CELE I POSTANOWIENIA

1. Likwidacja wad systemu politycznego Rzeczypospolitej Obojga Narodów.
2. Polityczne zrównanie mieszczan i szlachty, łagodzące najgorsze nadużycia pańszczyzny.
3. Gruntowa reforma ustrojowa - wprowadzenie nowej formy ustroju państwa
4. Miała znieść liberum veto i wolną elekcję.
5. Konstytucja 3 maja miała być odpowiedzią na pogarszającą się sytuację wewnętrzną i międzynarodową państwa, które jeszcze 150 lat wcześniej było jednym z największych potęg europejskich.

WAŻNE OSOBISTOŚCI:

Stanisław Małachowski (1736-1809)

Marszałek Sejmu i sejmowej konfederacji koronnej, poseł sandomierski **1788**, który reprezentował na Sejmie Wielkim ziemie litewski. Referendarz wielki koronny. Zwolennik reform. *Brał udział w ścisłym spisku zorganizowanym przez Króla w celu przygotowania projektu Konstytucji (obok Piattole i Kołłątaja).*

Adam Naruszewicz (1733-1796)

Poeta, biskup smoleński, później łucki.
Zwolennik reform, jeden z założycieli
*Zgromadzenia Przyjaciół Konstytucji
Rządowej* - stronnictwa politycznego,
powstałego 2 maja 1791, mającego
przeprowadzić uchwalenie Konstytucji 3 Maja
i dbać o nienaruszanie jej postanowień.

Ignacy Potocki (1750-1809)

Wychowanek **Collegium Nobilium** w Warszawie, Marszałek nadworny litewski, członek **KEN**, przywódca stronnictwa patriotycznego, główny współtwórca reform, współautor Konstytucji 3 Maja oraz członek-założyciel Zgromadzenia Przyjaciół Konstytucji Rządowej. Za działalność patriotyczną został odznaczony Orderem Orła Białego. Współautor dzieła: *„O ustanowieniu i upadku Konstytucji 3 maja”*.

Joachim Litawor-Chreptowicz (1729-1812)

Podkanclerzy litewski. Jeden z inicjatorów i członek *Komisji Edukacji Narodowej*. Stronnik króla Stanisława Augusta. Członek-założyciel **Zgromadzenia Przyjaciół Konstytucji Rządowej**. W czasie wojny polsko-rosyjskiej 1792 nakłaniał króla Stanisława Augusta, aby ten przystąpił do konfederacji targowickiej.

Hugo Kołłątaj

(1750-1812)

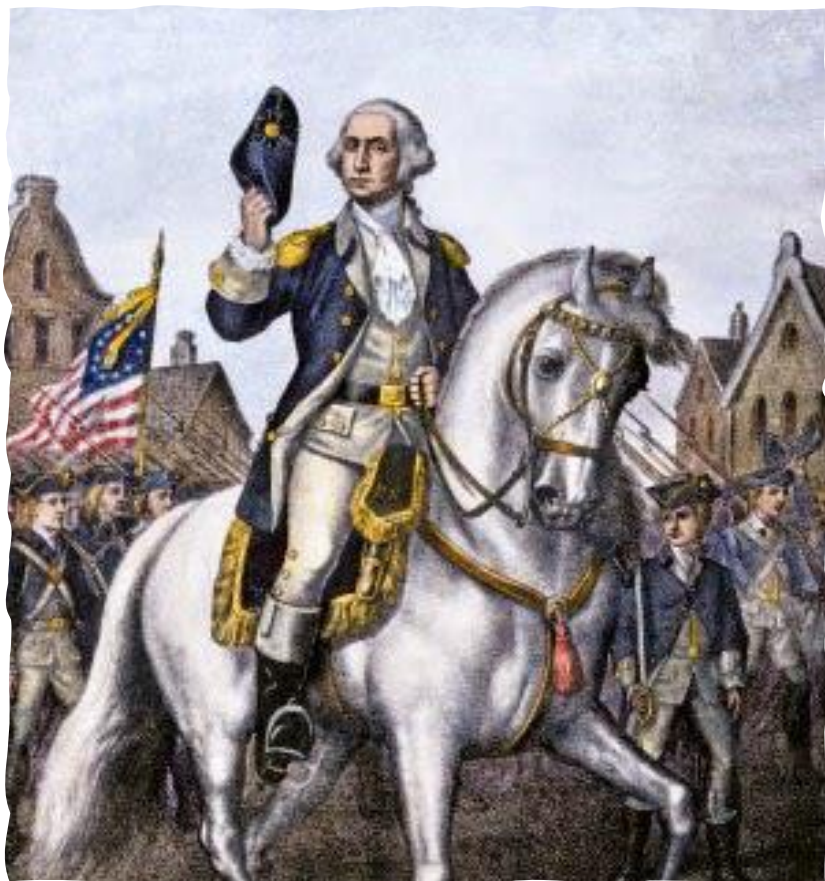
Uczony, “projektant” Konstytucji 3 Maja, prawdopodobnie autor historycznego anonimu wzywającego do reform ustrojowych adresowanego do marszałka Małachowskiego, twórca tzw. *Kuźnicy Kołłątajowskiej*. Kawaler Orderu Orła Białego. Na zebraniu **23 lipca 1792** poparł decyzję króla Stanisława Augusta Poniatowskiego o jego przystąpieniu do konfederacji targowickiej, potem jednak walczył w *insurekcji kościuszkowskiej*.

Stanisław Kostka Potocki (1755-1821)

Posel lubelski 1788. W 1790 mianowany generałem-majorem, w 1792 - generałem artylerii konnej. Bardzo aktywny działacz stronnictwa patriotycznego, uczestnik narad nad projektem Ustawy, członek-założyciel Zgromadzenia Przyjaciół Konstytucji Rządowej.

Jan Ursyn Niemcewicz (1758-1841)

Pisarz, reformator, poseł inflancki na Sejm Wielki, współautor (z Hugonem Kołłątajem) projektu Konstytucji 3 Maja, jeden z założycieli Zgromadzenia Przyjaciół Konstytucji Rządowej. Po zwycięstwie Targowicy, nie poparł Króla, wobec czego emigrował do Prus. Podczas insurekcji kościuszkowskiej, sekretarz Tadeusza Kościuszki. Autor komedii politycznej *“Powrót posła”*.

Adam Kazimierz Czartoryski (1732-1823)

Komendant Szkoły Rycerskiej, członek *Komisji Edukacji Narodowej*. W latach 1788-1792 poseł z Lublina na Sejm Czteroletni (Sejm Wielki), przywódca stronnictwa patriotycznego, członek założyciel *Zgromadzenia Przyjaciół Konstytucji Rządowej*, kawaler Orderu Orła Białego.

DZIĘKUJEMY ZA UWAGĘ